

સેવ એજ્યુકેશન

મમ્મી :- સાંભળો છો ?

પપ્પા :- બોલ શું છે ?

મમ્મી :- આપણો સોમુ ત્રણ વર્ષનો થયો છે ?

પપ્પા :- હા તો એનું શું ?

મમ્મી :- એનું શું ? તે હવે એને ભણવા મુકવો પડશેને

પપ્પા :- હા , એતો મે વિચાર્યું જ નહિ.

મમ્મી :- છાપામા પ્રવેશ માટેની જાહેરાતો આવે છે તે હું તો મોટી નિશાળમાં અંગ્રેજીમાં જ મુકવાની છું

પપ્પા:- એમ , પણ તને ખબર છે ? એ માટે તો લાંબી લાઇનમાં ઉભા રહેવું પડે , અને પેલું શું કહેવાય ? ડો.....ડો.....ડોનેશન એટલે કે થેલી ભરીને રૂપિયા આપવા પડે તે.

મમ્મી :- ભલે , આપવા પડે , હું તો મારું મંગળસૂત્ર વેચી દઇશ.

પિતા :- ભલે તું મને વેચી દેજે. પણ એતો હજુ શરૂઆત છે . પછી સ્કૂલની ફી, રીક્ષાભાડું, ટ્યુશન ફી અને

રોજ રોજ નવા “ડે” ના ફતવા ..... ત્યારે શું વેચશે .?. રોજ – રોજના ખર્ચા ક્યાંથી કરીશું. અને ઘર ખર્ચ તો અલગ .

સોમુ:- પપ્પા પપ્પા, હું તો વાનમાં જ સ્કૂલે જવાનો ....જવાનો...ને જવાનો. રમવાનો ને મસ્તી પણ કરવાનો.

પિતા:- જોયું; બકુ ? તારો સોમુ તો વાનમાં જઈ મસ્તી કરવાનો ને રમવાનો .

મમ્મી :તે એતો કરવાનો જ ને ?

પિતા:- જો બકું, મારી વાત સાંભળ. એને રમવું છે ને ? મસ્તી કરવી છે ને? તો પછી ફળીયામાં જ રમવા દેને.

એ પાંચ વર્ષનો થશે. એટલે સરકારી શાળાના શિક્ષક આવશે, ને એને શાળામાં દાખલ કરશે .

મમ્મી:- મેં તો સાંભળ્યું છે કે નિશાળમાં કંઈ ઉજવણી પણ કરે છે?

પપ્પા :- હાસ્તો , પ્રવેશઉત્સવ ઉજવશે. અને એ પણ પાછો ધામધુમથી .

મમ્મી:- એમ, તો આપણે પણ જઈશું ને?

પપ્પા:- ચોક્કસ જઈશું. જો હવે તો સરકારી શાળામાં દફતર, પેન્સિલ, પેન, પાટી, ચોપડા અને નોટ તો આપેજ છે

બધું જ આપશે. અને સાથે શિષ્યવૃત્તિના રૂપિયા પણ આપશે . તો આપણે તો એક રૂપિયાનો ખર્ચ નહી .

મમ્મી :- હા, પેલા બાજુવાળા શારદા કાકી કેહતા હતા કે હવે તો ધોરણ – ૧ થી ૫ માં પ્રજ્ઞા શિક્ષણ આવ્યું છે.

પપ્પા:- પ્રજ્ઞા શિક્ષણ એ વળી શું છે?

મમ્મી:- એટલે એમાં ચોપડા નહ, દફતર નહ ઘરકામ નહ. બાળક જાતે જ શાળામાં રસરુચી પ્રમાણે ભણે .

પપ્પા:- તો નિશાળમાં માસ્તર શું કરશે ?

મમ્મી :- શારદા કાકી કેહતા હતા કે શિક્ષક એમનો મિત્ર બનશે .

મમ્મી :- મને બીજું પણ યાદ આવ્યું કે હવે તો ફળીયામાં લોકો કેહતા હતા કે સરકારી શાળામાં છોકરાને લાવવાનું

– લઈ જવાનું ભાડું પણ સરકાર આપશે, તો આપણે તો ચિંતાજ નહીં .

પપ્પા :- કોઈ કેહતુ હતુ કે હવે તો બાળકની શારીરિક અને માનસિક તંદુરસ્તીમાં સહાયરૂપ બને એવું શુધ્ધ અને ગરમ અક્ષયપાત્રનું ભોજન પણ અપાય છે.

મમ્મી :- હાશ, કેવું સરસ ! રોજના નાસ્તાનું ટેન્શન જ નહીં .

પપ્પા :- બસ, હવે નક્કી થઈ ગયું ને ?

મમ્મી :- હં ; હું મારા સોમુને સરકારી નિશાળમાં જ ભણાવીશ .

પપ્પા:- જો નરેન્દ્રભાઈ મોદી , અબ્દુલકલામ , લાલબહાદુર શાસ્ત્રી પણ સરકારી શાળામાં જ ભણ્યા હતાને .

મમ્મી:- હાસ્તો વળી .

સોમુ :- “માડી મને મેલવા હાલ .....મારે નિશાળે જવું જ છે.

મમ્મી:- આવો આવો બેન . આજે કંઈ આ તરફ ?

શિક્ષક :- હા, જુઓને તમારો આ સોમુ છેલ્લા એક અઠવાડિયાથી શાળાએ આવતો જ નથી શું થયું છે? બિમાર છે?.

મમ્મી :- ના, બીમાર તો નથી . પણ .....

શિક્ષક :- પણ શું ?

મમ્મી :- બેન , તમને તો ખબર છે . એના પિતાજી નથી રહ્યા . દેવ થઈ ગયા છે.

શિક્ષક:- હા, એતો ખબર છે., પણ એ વાત ને તો ખાસ્સો સમય થઈ ગયો. હમણા કેમ શાળાએ નથી મોકલતા

મમ્મી:- તો હવે આ મોંઘવારીમાં ઘર કેમ ચલાવવું. એને ચાની દુકાને વળગાડ્યો છે .

શિક્ષક :- શું કહ્યું ? ચાની દુકાને ? જુઓ બેન સોમુ તો હજુ ઘણો નાનો છે. બહુજ નાનો છે. એતો બાળમજૂરી કરાવી કેહવાય. આપણા કાયદાની દ્રષ્ટી એ ગુનો ગણાય છે. અને સજાની જોગવાય કરી છે.

મમ્મી:- બેન , માટું પણ મન માનતું નથી ,પણ બીજો કોઈ રસ્તો જ નથી.

શિક્ષક:- જુઓ બેન , તમારો સોમું ભણવામાં હોંશિયાર છે. એનું શિક્ષણ ન છોડાવો એને ફરી થી શાળાએ આવવા દો. આખી જિંદગી મજૂરી કરશે તો કેટલું કમાશે. એન કરતા ભણીગણી ને કંઈક બનશે તો તમારી ગરીબી દૂર થશે .

મમ્મી:- બેન, તમારી વાત સાચી છે.

શિક્ષક:- તો આવતી કાલથી સોમુંને શાળાએ મોકલો. બે ચાર વર્ષમાં દસ પાસ થઈ જશે પછી આઈ .ટી. આઈ કે ડિપ્લોમાં કોર્સ કરી સારી નોકરી – ધંધો કરી સારા પૈસા કમાશે અને તમારા સારા દિવસો આવશે.

મમ્મી:- બેન, તમે તો મારી આંખ ઉઘાડી નાંખી. હું એને કાલથી જ શાળાએ મોકલીશ.

શિક્ષક:- બેન, હવે તો સરકારથી તરફથી હવે તો વિધવા સહાય પણ મળે છે. તો એ માટેના જરૂરી પત્રકો પણ હું ભરી દઈશ. તમે સોમુંનાં પિતાનો મરણનો દાખલો લઈ આવજો.

મમ્મી:- એમ ! બેન ! તો તો બહુ સારું હવે તો હું મારા સોમું ને ચોક્કસ ભણાવીશ.